

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрі:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-їй пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Національна самоуправа.

Досить несподівано заговорили на днях чеські дневники про можливість ческо-німецької угоди. Гр. Тун, — кажуть Narodni Listy — що ще перед двадцяти днями відрикав ся заініціюваня миротворної акції між Чехами а Німцями, мав з висшого розказу рішитись, дати до такої акції почин. Молодоческий орган добавляє, що наколи би ся проба примиреня обох народів не повела ся, то заходить небезпечність, що висші сфери самі розсудять ческо-німецький спір і то — не конче в користь Чехів. Чи миротворна акція мала би навязати ся в чеськім соймі, чи у Відні? — питанє се поки-що лишає ся отвертим.

Рівночасно з сею вістивою появились в двох дневниках і услівя угоди. N. Wiener Tagblatt приніс іменно проєкт угоди, в котрім говорить ся о началах, на яких переговори були би можливі. Началом таким не мала би бути рівностієність (Paritaet), а взаїмність (Reciprocitaet). Се значить в практичнім приміненю, що ані чеський, ані німецький язык не мали би права, бути уживаними в цілім краю яко урядові язики, а лише в національних територіях. Поза сими територіями обезпечено би собі взаїмно уживанє другого краєвого языка. Другий проєкт появил ся в берлинській Zukunft з під пера д-ра Крамаржа, а про сей проєкт годить ся поговорити ширше.

Др. Крамарж каже в своїй «Студії про ческо-німецький, языковий спір» таке:

Вихід з сего спору можливий. Між Німцями находять ся мужі, як Ліпперт, котрі вірять в мирне порішенє ческо-німецького питаня, а гр. Тун, о скілько знаємо, рад би злагодити остроту сего питаня. Гр. Тун — каже др. Крамарж — не стоїть притім на становищі абсолютної

рівноправности в тих повітах, де друга народність дуже слабо заступлена (гадку сю висказує і N. Wiener Tagblatt). На сій основі можливі переговори. Чехи не відкидують з гори такої гадки, а Німці недавно ще самі піддержували ту саму мисль. Виходячи з становиска, яке заняв гр. Тун, не потрібно би ділити Чехію територіяльно. Поділ територіяльний, якого домагають ся деякі Німці в найновіших часах, а проти чого Чехи протестують, дав ся би заступити національною автономією обох народів. Початок до такої народної самоуправи вже даний тим, що краєва шкільна рада і рада господарства краєвого поділені в Чехії від літ на дві національні секції. Сей поділ, сю систему, треба би лише примінити до других інституцій, а се чейже не є неможливим.

Якіж закони належало би ухвалити, щоби осуцити сю мисль національної (не територіяльної і не краєвої) самоуправи?

Др. Крамарж проєкує ухвалити:

1) Закон для оборони національних меншостей в мішаних повітах. Іменно треба би сим меншостям законно запоручити національну школу, до якої нині доходять вправді меншости національні, але аж по довгих процесах.

2) Реформу виборчу до краєвого сойму. Реформою тою обезпечено би німецькій більшій посілости достойне і відповідне заступництво в чеськім соймі, а Чехам через витворенє нової курії з загальних, безпосередних виборів дано би численніше заступництво і тим усунено би їх дотеперішне покривдженє, з'орудованє Шмерлінгом.

3) По довершеню сих двох справ треба би чеській сойм поділити на дві національні курії з правом veto.

4) Відповідно до сего поділу введено би і до краєвого виділу дві національні секції.

Поділ такий унеможливив би всяке верховодство одного народу над другим, а з виключенєм геґемонії мусів би межі обома народами водворити ся мир.

5) Обєм діланя національних курий мусів би бути точно означений. Діланє їх треба би обмежити на чисто-національні справи, як: справу языкову, справи шкільні і справи культурні. Поза сі границі не могла би виходити компетенція національних курий і секцій. Хиба, що можна би сей дуалізм примінити і до всяких політичних корпорацій.

З часом можна би, наколи покаже ся потреба, на покритє національних потреб означити окремі бюджети, оперті на доходах з безпосередних податків.

По ухваленю висше наведених законів і норм дасть ся вже без шкоди для цілости краю перевести національний поділ в повітах о мішанім населеню. Можна би також з годом витворити і національні, автономні заступництва окружні (Kreisvertretungen) яко тіла, що посередничали би межі повітами (староствами) а намістництвом.

Тількож одно мусять собі при тім Чехи застерегти, іменно те, що угода, оперта на сих основах, мала би перевести ся mutatis mutandis рівночасно і на Мораві і на Шлеску. На Мораві зложились обставини національні крихту инакше, ніж в Чехії. На Мораві нема чисто-німецьких, національних областей, а на Шлеску норми ті належало би в дечім змінити.

Подавши сей проєкт до угоди (ми представили єго лише в загальних нарисах), кінчить др. Крамарж: Не можна однакож надіяти ся, щоби угоду, яку проєктує, ввели в жите самі народи або їх послі. Така можливість нині виключена. Пристрасти по обох сторонах занадто зросли. Виборці назирають на своїх послів, щоби стояли на крайних становисках та щоби домагали

3 житя і гадок.

Директори театрів звичайно старають ся всіма силами придбати новий і інтересний репертуар для своїх театрів. Віднова репертуару свідчить про живенність сцени. Тому директори відбувають далекі і дорогі подорожи, щоби побачити нові штуки, пізнати ся з їх авторами і набути новину для свого репертуару. Щож робить «Руска Бесіда у Львові», як управителька руского, народного театру. За час своєї управи від липня 1898 р. до тепер (отже за 8 місяців) змогла ся ледви на виставленє новостий «За хлібом», «Кандидата», відновленє «Марусі», виставленє «Малки Шварценкопф» і заповіджену на Бережани віднову комедії Пшибильского «Баби». Отже в народнім репертуарі не придбано ані одної нової штуки. «Не ходи Грицю» і «Нещасне кохана» виставляють вже по кілька разів в кожній місцевости, Франкові народні штуки закинули, а все друге або слабе, або також вже надто знане.

Коли відходив з театру б. директор, Лопатинський, виділ Бесіди не зробив ані найменшого кроку, щоби позискати для репертуару театру єго народні штуки «До Бразилії», чи «Свекруху», хотяй обі ті штуки мали вже вироблену

свою добру марку на сцені. В тім поступованю виділу був лише особистий антагонізм против автора, але Лопатинський таки на днях зробив їм сам предложенє. Ото дізнавши ся, що на театрі тяжить дефіцит, а в перекованю, що театр прецінь не належить до тих кількох панів, що часово засідають у виділі, але є загально-руською інституцією — сам жертвував свої твори театрови до вистави під такими користними услівями, що хотів лише уникнути позору, мов би накидував ся зі своїми штуками.

І щож стало ся? На засіданю виділу тамтого тижня деякі з членів почали крутити носами, а д. Кокоруз і др. Колеса заявили вкінци, що штуку не можна прийняти, бо они ще не читали «До Бразилії» — і вкинули справу в довгий ящик. Ми ще не так то дуже дивуємо ся д. Кокорузови, що він не знає нічо про сей драматичний твір, алеж від др. Колеси, як університетского професора рускої літератури, можна-б вимагати, щоби трохи раньше був де-що розвідав ся про сю одну прояву драматичної творчости за минувший рік, яка появила ся на галицькій землі. Не втираємо в него, щоби він мав читати таке дрантє, борони Боже, ми знаємо, що він займає ся богато розумнішими річами, але бодай з рецензий в «Ділі» (а «Діло» прецінь для него не шмата, а газета)

міг був хотяй побіжно поінформувати ся про тоту шутку — не шутку, троха небелиці, а троха правди.

По першій виставі штуки «До Бразилії» в Золочеві написав д. Богдан Сонішник у фейлетоні «Діла» (ч. 53. з дня 7. (19) марта 1898.) рецензію, в котрій поперед подав цілий зміст штуки, а відтак схарактеризував єї в той спосіб:

«Сам предмет цікавий і змальованє єго справді артистичне. У селян, поневолених тяжкими злиднями, проявляєсь два прямованя: одно сліпе, очайдушне — се вихід за море; друге розумніше, розважливе — се змаганє до просвіти, до самопомочи, до витревалой, національної праці коло добра свого та цілої громади. Хоть з якими перепонами приходить ся борикати читальникам, они не тратять надії, трудять ся, працюють, сіють у селі здорове зерно просвіти і їх праця вінчаєсь остаточно успіхом: добробут громади змагає ся, ріжні навички (пьянство) викорінюють ся так, що пьяк-лихвар Мошко зовсім банкротує. Витревалости в борбі з всяким злом додає читальникам їх горячий патріотизм, їх щира любов до всього, що своє. «Щоби свѣту показати, що ми єще Русинами!» — присьпівують поборники просвіти і не боять ся найтяжших невгод. Тевденция — як бачимо — прехороша. Се здаєсь одинока

ся як найдалше ідучих уступств. Сей видає ся нині патріотом, що найбільше жадає. Угоду межі обома народами може в теперішній хвили перевести і осушити лише саме правительство. Оно мусить важитись на те діло. Правительство обовязане нині, уложити з повною розвагою услівя угоди, оголосити їх яко закон і виконати. Хто би відтак не підчинив ся сему ділові, проти сего треба ужити енергічних средств.

Таким антифоном кінчить др. Крамарж свою «Студию».

Проект угоди д-ра Крамаржа не потребуємо широко коментувати. Замітимо хіба сей момент, що др. Крамарж щасливо покинув свою мрію про зміну конституції, посередні вибори до центрального парламенту і віддане юрисдикції в національних справах соймам краєвим в цілості (як Войт. Дідушицкий хоче), а станув на становиську національної самоуправи, основи, котру ми від давна заступали і за котрою побивав ся і «Славянський Союз» в парламентарній комісії правиці. В законодавчих тілах може бути майоризована всяка меншість, лише не національна.

Відтак відрадний і сей прояв, що др. Крамарж хоче національні права забезпечити не самовільними розпорядженнями, а законами. Такі закони повинні бути ухвалені рівночасно основними державними законами, і з ухваленем артикулу XIX. сих законів. Пусті приреченя на тім поли не мають для народів ніякої спільности. Народи потребують точно означених законів, що одні годні їх охоронити перед самоволею. Рівноправність мови в школі, церкві, адміністрації, судівництві і в законодавстві мусить бути точно і недвозначно означена, щоби не було пануючих і уярмлених народів в коронних краях Австрії. Шкода лише, що мужі політичні Австрії аж так пізно прийшли до сего пересвідчення, що лише забезпеченз прав народних в соймах посредством національної самоуправи годне витворити гармонійну діяльність послів в коронних краях на поли економічним та господарнім, і що лише з порішенням питання національного в соймах рада державна може освободитись з тяжких узів національної боротьби.

В кінці поділяємо і сю гадку д-ра Крамаржа, що в нинішних обставинах не можливе ніяке порозумінє від народа до народа, а лише акція заініціювана правительством самим. Ми-ж і не да-

вно домагали ся в «Руслані» такої-ж акції від гр. Туна, з тою хіба ріжницею, що належало би сю акцію почати і перевести в всіх коронних краях рівночасно. Полагода чешко-німецького спору не спасе Австрії і не усуне національного питання з державної ради. Се чейже ясне як сонце і з тим мусять почислитись правительственні сфери, наколи намірили взяти ся за санацію центрального парламенту. З того, що послали других так званих національних меншостей з Галичини, Буковини, Стирії, Каринтії, Гориць, Побережа істрийского і Тироля, а навіть і Шлеска з меншим нагальством домагають ся своїх національних прав, або не суть так численно заступлені як Німці з Чехії або Морави, не виходить те, щоби гр. Тун міг над їх оправданими жаданями перейти до дневного порядку, або відложити полагоду їх на лучші часи. Акція почата по мысли д-ра Крамаржа в самій Чехії та на Мораві свідчила би лише о еґоїзмі національним чешкого народа, а правици парламентарній не принесла би чести. Противно! Така акція парціальна розбила би правицю і спонукала би частину Славян, Румунів і Італійців тирольських до поновлення опозиції в державній раді на тлі національним. Ми не хочемо в тій хвили широко розводити ся над вагою рускої квестиї для Австрії на північнім вєході. І Австрія і Рим мають в ній свій немалий інтерес. А впрочім, правиця солідарно доси стояла за правами чешкого народу, тож складові єї часті мають право домагати ся і від Чехів повної солідарности для піддержаня своїх оправданих змагань. Санація невідрадних відносин на родних в Долитавщині не може бути односторонна. Правиця чейже стояла по нині на становиську рівновартности всіх своїх складових частий. А консеквенция? — ясна.

Новий президент Франції.

В суботу відбув ся вибір президента республіки. Зараз при першім голосованю президент сенату Любет одержав 483 голосів, а Мелін 273 голосів.

Збори конґресу в Версалю були дуже оживлені, ба навіть бурливі, бо до окликів і взаїмних закидів послів противних партій прилучала ся також публіка на галеріях. До Версаля зїхало ся величезне число публіки з Парижа; всі кавярні і гостинниці були переповнені від самого ранку, а на устах всіх чути імена

Меліна і Любета. Відтак розійшла ся поголоска, що Мелін заявив, що не прийме вибору на президента; надії приклонників Любета кріпшають. Невдовзі появились і плякати з дотичною заявою Меліна.

О год. 1. відкрив збори конґресу Любет, як президент сенату. Єго привитали окликами на честь республіки, а монархісти відповіли писканєм і окликами против республіки і «панамістів». Такий самий несупокій панував і при голосованю. При букві Д кликали імя Драйфуса і підношено оклики «проч з жидами», на що республікани відповідали «проч з монархістами». Любета називано президентом «панамістів» і «драйфусістів». Найзамітнійше було те, що коли викликано імя Меліна, він вийшов на трибуну з отвертою карткою, на котрій виділо імя Любета і вкинув єї до урни. Мимо того при оголошеню висліду голосованя показало ся, що Мелін одержав вглядно значне число голосів, а 59 голосів було розстрілених. По оголошеню докананого вибору президента підносили ся оплески і крики против «панамістів», доки не положено їм кінця замкненєм конґресу. Любет не явив ся більше в сали, але в комнаті бюра конґресу приймав ґратуляції прихильників і приятелів.

Еміль Любет, ново вибраний президент французської республіки, уродив ся в Марсан дня 31. грудня 1838 р. і по укінченю університетских студий та осягненю степеня доктора прав, осів в Монтліфір. В р. 1876 виступив там перший раз як кандидат до палати послів і одержав 13.295 голосів. Відразу вступив до республіканської правиці і аж до тепер постійно займав гідність посольску зі свого округу. В р. 1885 вибрано єго до сенату. Перший раз став міністром в кабінеті Тіларда, що тревав лише три місяці. В р. 1892. поручив єму тодішний президент утворити новий кабінет, в котрім він побіч провідництва обняв пізнійше теку заграничних діл. Однак на тім високім становиську Любет не удержав ся довго. Причиною того стала панаміська подія, в котрій він не допускав радикальних способів до розвязаня сеї замотаної справи і тим приєспішив свій упадок. По смерті Лякура вибрали єго президентом сенату і там він розвинув енергічну діяльність, особливо як голова фінансової комісії.

Кажуть, що Любет свій вибір завдячує тій обставині, що зовсім не був вмшаний в справу Драйфуса, ані нігде не видав о ній свого осуду. Та мимо того противники ревізії процесу Драйфуса виступили дуже завзято против нового президента. Антиревізійоністична праса закидає єму недостаток всяких здібностей і кваліфікацій для нового достоїнства та пригадує єго давнійше становисько супротив панаміского процесу. На бульварях розліплено антисемітські

драматична штука у нашій літературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганями».

Рецензент переходить відтак опрацьоване поодиноких характерів і кінчить тими словами: «Додам, що она може мати превеликий, користний вплив передовсім на наше селянство, тому остаєсь нам ще просьба до Дирекції театру, щоб сею штуку часто виставляли, а до всіх щирих народньому ділу людей, що зістають в зносинах з селянами, аби старались як найбільше звабляти їх до театру на кождоразову виставу сеї штуки».

Ся рецензия надто підхлібна, ми признаємо се, бо може тому, що писана під вражінєм новости і першої вистави. Але можемо запевнити др. Колесу, що Лопатинський ані не підплачував єї, бо не було у него гроший, ані не просив за неї, бо сего ще тяжше купити у него, ані навіть не знав, хто с: укриває ся під псевдовімом Соняшника. Надто, коли-б ми могли покористуватись новним річником «Діла» з минушого року, навели-б ще рецензії тої штуки з других місцевостей, де єї виставлювано.

Але такі рецензії не могли бути міродатні для др. Колеси, бо їх писали «патріоти з провінції», а львівські патріоти стоять надто високо, щоби оглядали ся на такі осуди. Та всеж ті рецензії могли спонукати єго, як і д. Кокоруза (котрий засідав тоді у виділі Бєсїди), щоби потрудили ся були до Почтового клубу, та приглянули ся тій захвалюваній новости, коли єї

театр виставляв у Львові. Але тими нісенітницями, що написав там якийсь руский акторина, не уважали за відповідне заінтересуватись панове професори, що розум їдять ложкою. Коби се так написав який «патентований» патріот, що «кандидував» на посла, «засідає місце» в яким виділі, або хоть на «комерсах» відзначив ся огнистими промовами, що з ним они «шанкують ся» і мають в нїм терпеливого слухача своїх дотенних дотинків, або бустроумних виводів — тоді що инше. Але Лопатинський не з таких! Гадали вже, що погребали єго і єго штуки, а він, юха, видає тепер одну по другій і — хоче жити. Ні, єго штук не можна допустити до «нашого» театру!

А може ми ошибаємо ся і оба ті панове професори-рецензенти поводять ся зовсім обективно супротив штуки «До Бразилії» з огляду лише на добір репертуару. Тож нехай нам буде вільно запитати ся обох тих панів, чи з такою самою скрупулятностю они поводили ся і супротив других новостей, виставлених руским театром в послїднім часі? Чи читали они Małk-y Schwagzenkojrf в знаменитім переводі, здає ся, п. Т. Гембицкого, бо хто пивший, як не він, відважив би ся такий клясичний твір перевести на руску мову; чи читали Jojne Figul'ys, котрого Руска Бєсїда певно задумує виставити невдовзі як другу частину безсмертної трільогії, якою п-ні Запольска хоче ушасливити польску літературу і руску сцену? Здаєть ся, що завдяки всесторонньому знакомству тих обох панів все-

світної літератури драматичної і спеціально польської театр приняв ся тепер виставити «Баби» Пшибильского, мимоходом сказавши, одну з найдавнійших і найслабших комедий сего автора. Але чи завдали собі ті панове рівного-ж труду, як при «До Бразилії» і переглянули сей ветхий вельми перевід, що находить ся в театральній бібліотеці, щоби перевірити чистоту єго мови? Коли так, то ми корно схиляєм чола перед безгомонною трудолюбністю тих панів і щирими старанями о розвій руского театру і порадимо Лопатинському, щоби смирно піддав ся їх світлому авреопанови.

Нам зовсім однаково, чи будуть грати «До Бразилії» на рускій сцені, чи ні. А доказом сего хотьби єї стрічки, що їх пишемо перед порішенням тої справи на те, щоби відняти тим панам їх почутє, що держать в своїх руках засуд життя і смерти на чоловіка. Польска приповідка каже: nie było was, był las, nie będzie was, a będzie las — так театр перетреває ще і вас... У цілій тій піднесеній справі перебиває ся лише скрайна котерийність в теперішній управі театру, яка доводить єго до чим раз гіршої руїни і тому ми виволікли сю справу на денне світло публічного осуду.

плякати, котрі по вичисленю всіх закидів против жидів і драйфусістів, кінчать ся словами: лише армія може принести спасеня і вибавити нас від жидів і зрадників. Декуди збирають ся громадки людей з окликами: Панама, Панама! Най живе армія!

Віденська праса висказує ся дуже симпатично про нового президента Франції, а також і берлінські дневники зазначають, що сей вибір зможе усталити спокій у Франції. Всякі поважніші розрухи є виключені, бо бонапартисти не мають відваги до діла.

Галицький сойм.

Четверте засіданє галицького сойму відкрив нині маршалок краєвий згадкою про померших послів Франца Єнджейовича і д-ра Стефана Замойского. Промову, іменно теплу для пок. Замойского, вислухали послы стоячо. Відчитано відтак петиції і приступлено до дневного порядку. Краєвий маршалок завізав до того предсідателів поодиноких комісій, щоби безпроволочно забрались до позитивної праці. З сего і виходить, що засіданя соймові не потревають довше як до лат. великодних сьвят. Пос. Цоль мотивував широко своє внесене в справі перетвореня школи красних шток в Кракові на академію. Нинішній устрій школи похожий вже на академічний, а сили учительські перевищають число сил в других академіях. Внесене се відослано до шкільної комісії. На дневнім порядку стояло відтак внесене пос. Барвіньского, змагаюче до заснованя виділової школи женьської у Львові з руским викладовим язиком. Позаяк пос. Барвіньский ще нездужає і взяв на якийсь час відпустку з сойму, то маршалок стягнув се внесене з дневного порядку, порозумівшись з внескодавцем. Пос. Яблонський мотивував внесене своє в справі відкритя женьської семінарії учительської в Ряшеві. Потреба помноженя таких семінарій є видка. Число охочих до стану учительского женьщина є дуже значне. Внесене відослано до шкільної комісії. Пос. Среднявский мотивував своє внесене в справі винагороди за підводи, давані громадами на желанє ц. к. властей. Бесідник уважає дотеперішну винагороду (3 кр. від коня і кільометра) за малу і домагає ся або полекші сего тягару, або підвишеня винагороди на подвійну суму. Внесене відослано до адміністративної комісії. Потім слідували справоздана виділу краєвого з доповняючих виборів послів з міста Білої, Нового Торгу і з більшої посілости округів виборчих Тарнова і Жовкви. Справоздана єї прийав сойм без замітів до відомости. Вкінці слідували ще справоздана краєвого виділу з кількох дрібніших справ (дорогових мит на мості через Любачівку в Сурмачівці, на мості через Страдомку в Бохні, на дорогах повітових Домараж-Стрихів та на мості через Криворіку в Вісньовій). На тім вичерпано дневний порядок. Під конєць засіданя заінтерпелював пос. Окуневский краєвого маршалка, що він доси зробив в справі львівської щадниці, як в часі поїздок своїх до Відня, так і тут в краю? длячого акція в тім напрямі веде ся так млаво? чи вкладки вкладчиків суть певні і чи потягнуто виновників до одвічальности? Маршалок відмовив відповіди на сю інтерпеляцію, мотивуючи відмову тим, що інтерпеляція повинна бути внесена на письмі, перед засіданєм і підписана 15 послами. Пос. Окуневский жадав тепер поясненя на свої запитаня від маршалка яко приватного чоловіка. На се відповів маршалок, що він яко приватний чоловік не відповідає прилюдно в соймі.

Слідуєче засіданє рад би маршалок скликати в четвер, наколи комісії доставлять єму материял до дневного порядку.

Новинки.

— Четверте засіданє сойму. З руских послів явили ся всі крім недужих послів Барвіньского і Мандичевского, відтак Заячківского і Кульчицького. З владик явились архієп. Ісакович і єп. Чехович. З послів польських явилось поважне число. Демократичні послы видають ся дуже сконстерновані пригодною львівської щадни-

ці. Нині о 5. годині пополудни запросив Екц. намістник громадку послів до себе на приватну нараду в справі щадниці львівської. З руских послів не одержав ніхто запросин, лише др. Савчак явить ся там яко член краєвого виділу. Галерії соймові були майже битком набиті. Здає ся, що дехто надіяв ся наглого внесеня в справі краху львівської щадниці. Знатоки говорять, що дефіцит зріє вже тепер до суми 2½ мільона. Довги спілки нафтової виносять до 7 мільонів 200.000 зр.

— **Краєвий Союз кредитовий** пригадує всім Вп. Добродіям, що до сего часу не зложили цілого уділу членського, або не предложили заявленя приступленя в члени, щоби в як найкоротшим часі зволити доповнити уділи, зглядно предложити свої заявленя приступленя в члени, почім отримують книжки уділові. При тій нагоді подає ся до відомости, що **Краєвий Союз кредитовий** уділяє позички товариствам кредитовим на 5½%, а иншим особам на 7% за відповідною порукою або забезпеченєм гіпотечним. Також приймає **Краєвий Союз кредитовий** вкладки ощадности в довільній висоті і опрочентовує їх на 4½%. Взірцевий статут для повітових товариств кредитових висилає ся на жаданє безплатно.

Дирекція.

— **Конференція інспекторів.** Міністер віроісповідань і просьвіти постановив скликати конференцію всіх краєвих інспекторів шкільних з цілою Австрією. Конференція відбуде ся на днях 27-го і 28-го марца с. р., а предметом нарад буде кілька рефератів в справі середних шкіл.

— **Синдик галицької каси щадничої** др. Малаховский зрезигнував із свого становища, котре займав від 1887 р. В письмі до заряду каси заявив др. Малаховский, що в теперішних обставинах не може погодити обовязків синдика каси щадничої з обовязками президента міста Львова і соймового посла, а уважаючи ті послідні для міста і краю важливішими, уступає з синдикату каси. Так треба було зробити д-ру Малаховскому, коли став бурмістром міста. Тепер трохи за півно давати пити другому те гірке пиво, котре наварило ся під его правничим оком.

— **Зїзд директорів середних шкіл в Галичині**, що мав відбути ся у Львові з кінцем марца с. р., відложено на час по Великодні.

— **Против проф. Шенка.** Як звісно, професор віденського університету, др. Шенк, по довгих наукових дослідах мав відкрити ті чинники в організмі женьщини, котрі рішають, чи маюче народитись дитя буде мужеского або женьского пола. Виравді своєї теорії проф. Шенк доси докладно ще не доказав, але мимо сего розголосив єї по цілїм сьвіті посредством дневникарської реклами. Отже тепер обжаловано его перед сенатом університету, що о своїм мнимім відкритю подав насамперед до газет, а не до наукової часописи, як се годило ся его становищу в науці. Академічний сенат супроти сего зарядив дохідженє, чи є причина до дисциплінарного слідства проф. Шенка. Рішеня сеї незвичайної справи очікують з цікавостію не лише круги наукові, але й дневникарські, бо вислід дохідженя сенату рішати, чи наукові відкритя в області медицини можна порушати в дневниках, аким будуть оголошені часописями науковими.

— **Смерть у фіякрі.** Оноді приїхав у Сіняву на інспекцію ц. к. жандармерії надіоручник Володимир Прокопович, родом Хорват православний з Країни. Чуючи ся однак нездоровим, відїхав в пятницу домів на Ярослав фіякром. Та не судилось єму доїхати. В половині дороги умер наглою смертю, а візник случайно оглянувши ся, побачив, що везе уже трупа. В суботу 18. с. м. відвезено тіло покійника до Ярослава, звідки мають повезти до родинного гробівця до Країни.

— **Бідна жінка.** Перед станиславівским судом присяжних ставала недавно Олексина Підвищоцка з Бучача за те, що позбавила життя свою кількамісячну дитину. Розправа виказала, що обжалувана жила в великій нужді; не мала що вложити до уст ні собі ні дитині, котра в єї очах конала з голоду. В розпучі кинула дитину до ріки Стриви, а потім сама зголосила ся до суду. Трибунал увільнив єї від вини і пустив на волю, а в додатку судії присяжні зложили межю собою кільканайцять зр. і дали бідній жінці на перший поратунок.

— **Бійка студентів.** У Відні вночі з дня 17. на 18. в т. зв. Rathauskeller прийшло до бійки межю 30 студентами народоцями а 12 членами католицького студентского клубу **»Noriga«**. До бійки вмшала ся також публіка, що находила ся в реставрації. Поломлено цілу обставу реставрації і потовчено вьсо скло. Вкінці вступила до середини поліція і арештувала трех авантюриків.

— **Велика катастрофа залізнична** лучила ся в Бельгії. На двірці Форест, недалеко Брукселі, курерський поїзд, що ішов з Монс, ударив ся з таким самим поїздом, надходячим з Турне. Наслідки показали ся страшні. До 40 осіб по-

несло смерть на місци, 60 потерпіло тяжкі рани, а 150 лекші потовченя. Кільканайцять вагонів розлетілось на тріски.

— **Самоубийство по бійці.** В Найтрі на Угорщині одно католицке товариство устроїло вечерок. В часі забави явив ся на сально поручник гонведів Ференчі і розпочав з аранжером Фельнером суперечку, котра перемінилась в бійку. Ференчі ударив Фельнера в лице, а Фельнер єму віддав. На се офіцер удав ся сейчас до касарні гонведів і тут стрілив тричі з револьвера собі в груди. Тяжко раненого відвезено до шпиталю, де небавом помер.

— **Дуб в пам'ять Міцкевича**, засаджений в містечку Олешичах, з нагоди торічного обходу 100-літних уродин поета, хтось вночі з 15-го на 16-го с. м. переломив в половині. Так само дубового стовпа, високого на 8 метрів, а закопаного на 1½ метра в землю, хтось не пощадив, бо витягнув его і кинув на другу сторону дороги в рів. Не припускаємо, аби сего, будь-що-будь, варварства допустив ся Русин.

— **Дрібні вїсти.** Дама петербурского двора, граф. Валуєва утекла з своїм камердинером і має намір звидіти в его товаристві всі більші міста Європи. Під Тернополем засипало урвище робітника Франка Томчука; добуто его вже неживим. При чищеню керниці у Луки Чубатого в Тернополі один робітник упав так нещасливо, що зломав собі крижі і небавом помер. — В Скалаті вибрано бурмістром адвоката Ерліха (жида). — В Станиславові арештовано будівляного підприємця Фелікса Заяця під закидом обманства. — В Кракові застрілив ся в замковій касарні вахмістр від санітетів Бльобніцер, з оба-ви перед карою за якийсь службові переступства.

— **Померли:** Неонеля з Потучків Гаєвська, жена контролєра податкового, в Сіняві дня 8-го лютого в 24-ім році життя. Покійна яко щира Русинка була задля своїх товариських прикмет загально люблена, тож перенїсши ся по короткій недужі до вічности, полишила по собі щирий жалє. В. с. п!

О. Омелян Кропильницький, гр.-кат. парох в Лесівці і Гринівці, деканату богородчаньского, в 65-ім році життя а 34-ім сьвященства. В. с. п.

Телеграми.

Відень, 20. лютого. З Праги доносять до Sonn- u. Montagsztg, що провідники клубів лівиці зберуть ся з кінцем сего тижня для уложеня постулятів німецької лівиці. Сойм чеський мав би відтак зібрати ся в половині марта. Чеські дневники негодують на правительство, що пізнім скликанєм сойму опиняють ся нагли справи економічні в Чехії. Наколи чеські Німці не явились би в чеськім соймі, то гр. Тун відложив би угодову акцію аж до осени, с. є. до часу, в котрім збере ся державна рада. В Празі на Виноградах відбули ся збори німецьких виборців і виявили Пергельтови і Лехерови довіре. На зборах промовляв остро проти ревелаций Крамаржа посол шлеский Бендель, зазначивши сотний раз, що правительство перед почином угоди повинно відкликати язикові розпорядженя.

Відень, 20. лютого. Б. міністер Рітнер виїхав до Ментони. Похорони архика. Марії Імакуляти відбудуть ся 25. лютого.

Пешт, 20. лютого. Бар. Феєрварі видав розпорядженє, котрим головну, війскову банку на Угорщині відрочує аж до пізнішого розпорядженя. Соціалісти устояли тут вчєра демонстрацію в користь загального права голосованя. Забурень не було.

Відень, 20. лютого. Цісар прийняв вчєра на довпшій послухавню бар. Банфіого, відтак Феєрварого. На нині покликаний до Відня Кольман Шель. Нині імовірно рішати ся, хто буде наслідником Банфіого. Кандидатами суть Феєрварі і Шель. Після Sonn- u. Montagsztg. виявив цісар найвисше узнає Банфіому за 4-літне ведене управи. За послідну причину уступленя Банфіого подають деякі дневники обставину, що Банфі домагав ся розв'язаня угорского сойму, на що цісар не згодив ся. Наколи би Феєрварі обняв президію кабінету, то був би се лише переходиний кабінет.

Берлін, 20. лютого. Цісар вислав на похорони Фора генерал-ад'ютанта кн. Радивіла.

Париж, 20. лютого. Царя заступить на похоронах Фора полковник Бідерлінг, Італію депутация достойників цивільних і війскових, Австрію амбасадор париский, гр. Волькенштайн. Вся праса європейска, іменно російска, виражають ся про Фору з великим і приятним узнавєм.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
осп. особ.	приходить о годині		осп. особ.	відходить о годині	
	6-45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6-00	до Підволочиск, Бродів з голови двірця	
	7-40	" Янова	6-05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)	
	7-50	" Тернополь і Бродів на дворець Підзамче,	6-15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча	
	7-55	" Сокала і Рави рускої	8-35	" Кракова (Відня, Берліна)	
	8-05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8-45	" Янова	
	8-15	" Тернополь і Бродів на дворець головний,	8-50	" Кракова (Відня, Варшави)	
	9-05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9-15	" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова	
	10-35	" Іцкан, Сучави	9-35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	10-45	" Ярослава, Любачева	9-53	" з дв. Підзамче	
	1-01	" Янова	9-55	" Белця, Рави рускої, Сокала	
1-30	—	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10-55	" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави	
	1-40	" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова	1-55	" Підволочиск, Кієва з дв. головного	
1-50	—	" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2-08	" з дв. Підзамче	
2-15	—	" Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.	2-40	" Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2-30	—	" на дв. гол.	2-50	" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),	
	5-00	" " Козови, Бродів на дв. Підз.		" Любачова чер. Ярослава, Ясла чер. Ря-	
	5-25	" на дв. гол.		" шів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів,	
	5-40	" Іцкан, Сучави	3-00	" Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4	
	5-55	" Сокала, Белаця і Любачева	4-55	" Ярослава, Самбора через Перемишль	
Ніч			Ніч		
	3-04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4-10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)	
	3-30	" на дв. головний	5-20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
5-10	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави	
	6-10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6-40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
8-45	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-55	" Тернополь з двірця головного	
	9-10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7-00	" Лавочного (Мункача, Пешту)	
9-39	—	" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7-10	" Сокала, Рави рускої	
9-45	—	" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7-15	" Тернополь з двірця Підзамче	
9-55	—	" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7-44	" Янова	
	10-30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10-05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави	
	12-15	" Стрия, Калуша, Борислава.	11-00	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)	
			11-27	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейський різнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. вел. держ. (Львів, ул. Третого мая, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденьський)

у Львові, ул. Круга ч. 7,

виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з хольявами для духовенства по як найприступнійших цінах.

Рівнож приймає репарації калюшів. — З провинції вистане старий оказ на міру.

136 87—140

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., 1. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає на помешканє

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневника педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільського життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провинції у автора ул. Сакраменток ч. 10. Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах. 78—?

Артист.-літературні Новини

входять квіжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше увзгляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: **М. Заячківський**, Львів, улица Зиблікевича, число 34.

Видає й відповідає за редакцію: **Лев Лопатинський**.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых огневых.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудия 1898 вноспить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 " 12 "	
Фонд основний	45.000 " — "	
Резерва спеціальна	842 " 40 "	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услви обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1898 року вноспили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услвія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4 1/2 %. Удїл членський вноспить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ». Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2 % на рік.

З друкарні В. А. Шийковського.